

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING
DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van (...) tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het ontwerp van samenwerkingsakkoord, dat wijzigingen aanbrengt aan het samenwerkingsakkoord luchtvaart van 2 september 2013 ten gevolge van richtlijn 2023/959/EG van 10 mei 2023 tot wijziging van richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie en Besluit (EU) 2015/1814 betreffende de instelling en de werking van een marktstabiliteitsreserve voor de EU-regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten en richtlijn 2023/958/EG van 10 mei 2023 tot wijziging van richtlijn 2003/87/EG wat betreft de bijdrage van de luchtvaart aan de emissiereductiedoelstelling van de Unie voor de hele economie en de passende toepassing van een wereldwijde marktgebaseerde maatregel.

De Vlaamse Regering gelast de minister-president van de Vlaamse Regering, de Vlaamse minister, bevoegd voor het klimaat, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de regionale luchthavens, voornoemd samenwerkingsakkoord te ondertekenen.

De Vlaamse Regering gelast de Vlaamse minister, bevoegd voor het klimaat, om, na de ondertekening, het samenwerkingsakkoord in te dienen bij de voorzitter van het Vlaams Parlement.

De Vlaamse regering hecht haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord en gelast de Vlaamse minister, bevoegd voor het klimaat, over het voorontwerp van decreet advies in te winnen van de Minaraad en de Raad van State.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Voorliggend ontwerp van decreet heeft betrekking op het beleidsveld klimaat en het inhoudelijk Structuurelement (ISE) 1. KLIMAAT en kadert binnen volgende doelstellingen van de beleidsnota 2019-2024 Klimaat:

- strategische doelstelling 1 “Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit”;
- operationele doelstelling 1 “We werken constructief mee aan de verdere uitbouw van het Europese en internationale klimaatbeleid”.

Voorliggend ontwerp van decreet geeft uitvoering aan de beslissing van het Overlegcomité van 22 november 2023, waarbij het voorstel van samenwerkingsakkoord wordt goedgekeurd en waarbij de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gelast worden het voorstel van samenwerkingsakkoord, – na ondertekening door alle gemachtigde ministers – voor gezamenlijk advies voor te leggen aan de Raad van State met het oog op een speedige afhandeling van de parlementaire goedkeuringsprocedure.

Het ontwerp van decreet geeft tevens uitvoering aan de Europese regelgeving, met name richtlijn 2023/959/EG van 10 mei 2023 tot wijziging van richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie en besluit (EU) 2015/1814 betreffende de instelling en de werking van een marktstabiliteitsreserve voor de EU-regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten en richtlijn 2023/958/EG van 10 mei 2023 tot wijziging van richtlijn 2003/87/EG wat betreft de bijdrage van de luchtvaart aan de emissiereductiedoelstelling van de Unie voor de hele economie en de passende toepassing van een wereldwijde marktgebaseerde maatregel. Beide richtlijnen zijn op 16 mei 2023 gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Voor een generiek decreet als voorliggend instemmingsdecreet is geen taalkundig en wetgevingstechnisch advies vereist.

Het voorstel van beslissing betreft een voorontwerp van decreet ter goedkeuring van een samenwerkingsakkoord. Een reguleringsimpactanalyse is niet vereist voor een samenwerkingsakkoord, daar de Vlaamse regelgever geen vrije beleidsruimte heeft door hogere regelgeving.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voorliggend ontwerp van samenwerkingsakkoord wijzigt het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap, gewijzigd door het samenwerkingsakkoord van 16 oktober 2015 en het samenwerkingsakkoord van 15 december 2020. (hierna 'samenwerkingsakkoord luchtvaart' genoemd).

Het samenwerkingsakkoord luchtvaart van 2 september 2013, gewijzigd door het samenwerkingsakkoord van 16 oktober 2015 en het samenwerkingsakkoord van 15 december 2020, dient gewijzigd te worden ten gevolge van richtlijn 2023/959/EG en richtlijn 2023/958/EG, die wijzigingen aanbrengen in richtlijn 2003/87/EG (hierna 'ETS-Richtlijn' genoemd):

Gewijzigd/nieuw artikel in de ETS-richtlijn (n.a.v. herziening v/d ETS-richtlijn)	Korte beschrijving van de wijziging	Aanpassing samenwerkingsakkoord luchtvaart
Artikel 3quater, lid 6	Compensatie voor het gebruik van duurzame vliegtuigbrandstoffen door bijkomende kosteloze toewijzing door lidstaten - eerste aanvragen in 2025 met betrekking tot gebruikte duurzame vliegtuigbrandstoffen in 2024	invoeegen nieuw artikel 6/1
Artikel 3quater, lid8	Aanpassing toepassingsgebied tot 2030 inzake uitsluiting vluchten van/naar perifere regio's. Van 2013 tot 2023 waren alle vluchten van/naar perifere regio's uitgesloten. De nieuwe bepaling tot 2030 sluit enkel vluchten uit tussen een perifere regio en een ander gebied van dezelfde lidstaat.	In principe artikel 20/1 maar artikel wordt opgeheven in kader van vereenvoudiging
Artikel 3quinqies, lid 1	Kosteloze toewijzing en verlening tegen 30 juni van elk jaar (geldt voor de jaren 2024-2025)	invoeegen nieuw artikel 6/1
Schrappen van artikel 3sexies	Schrappen van bepalingen inzake aanvraag kosteloze toewijzing op basis van tonkilometerdata	opheffen van artikel 7
Schrappen van artikel 3septies	Schrappen van bepalingen inzake aanvraag kosteloze toewijzing uit bijzondere reserve op basis van tonkilometerdata	opheffen van artikel 8, 9 en 10
Artikel 3octies	Schrappen van bepalingen inzake monitoringplan tonkilometerdata	opheffen van de bepalingen inzake tonkilometerdata in artikel 6
Artikel 11bis	Schrappen van alle bepalingen inzake CER's en ERU's (= internationale emissiekredieten) die golden voor vorige periodes Invoeegen bepalingen inzake kredieten die mogen gebruikt worden door vliegtuigexploitanten om te voldoen aan hun CORSIA (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation) offset verplichtingen	opheffen bepalingen CER's en ERU's: schrappen artikel 17, §2 Nieuwe bepalingen CORSIA offsets: niets (in kader van vereenvoudiging worden dergelijke zaken die los staan van bevoegdheidsaspecten niet opgenomen in het samenwerkingsakkoord)

Artikel 12, lid 2bis en 3	lid 2bis: schrappen deadline inlevering 30 april Lid 3: nieuwe inleverdeadline 30 september vanaf 2024	In principe aanpassen van artikel 17, §1, maar dit artikel wordt in kader van vereenvoudiging geschrapt
Artikel 12, lid 6	CORSIA: berekening offset verplichtingen en notificatie aan vliegtuigexploitanten	Geen (is reeds gevat door artikel 20/4)
Artikel 12, lid 9	CORSIA: annulering/offsetverplichtingen voor vliegtuigexploitanten	Geen (betreft verplichting voor vliegtuigexploitanten, bevat geen bevoegdheidsaspecten)
Artikel 14, lid 5	Monitoring en rapportage van niet- CO ₂ effecten vanaf 2025	Geen (betreft verplichtingen voor vliegtuigexploitanten en Europese Commissie, bevat geen bevoegdheidsaspecten)
Artikel 14, lid 6	Publicatie emissiecijfers per vliegtuigexploitant: procedure dat vliegtuigexploitant uitzondering kan vragen aan lidstaat.	artikel 6, §4
Artikel 16, lid 3	Sancties: Inleverdeadline verandert naar 30 september vanaf 2024	in principe aanpassing artikel 20, §1, maar dit artikel wordt in kader van vereenvoudiging geschrapt
Artikel. 18bis	Verandering administrerende lidstaat in specifiek geval	aanpassen definitie "periode" in artikel 2
Artikel 25bis, lid 4, 5 en 6	Vrijstelling van EU ETS voor vluchten: <ul style="list-style-type: none"> - Van/naar CORSIA staten tot 2026 (niet intra-EER-Zwitserland-Verenigd Koninkrijk); - Van/naar niet-CORSIA staten tot 2026 (niet intra-EER-Zwitserland-Verenigd Koninkrijk); - Van/naar de minst ontwikkelende landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling 	In principe artikel 20/1, maar artikel wordt opgeheven in kader van vereenvoudiging
Artikel 28bis	Verderzetting beperking EU ETS toepassingsgebied tot intra EER-vluchten tot 2026	In principe artikel 20/1, maar artikel wordt opgeheven in kader van vereenvoudiging
Annex I	Opname toepassingsgebied CORSIA + aanpassing voor vluchten betreffende openbare dienstverplichtingen (Public Service Obligations, PSO)	Geen (toepassingsgebied wordt niet opgenomen in samenwerkingsakkoord, er wordt verwezen naar de ETS-richtlijn)

Naast de noodzakelijke aanpassingen ten gevolge van de aangepaste Europese regelgeving in het kader van "Fit for 55", wordt het samenwerkingsakkoord vereenvoudigd.

De voornaamste doelstelling van de vereenvoudiging is om tot een robuust samenwerkingsakkoord te komen zodat het in de toekomst niet telkens moet aangepast worden wanneer het toepassingsgebied of de verplichtingen (inhoud, timing, ...) voor vliegtuigexploitanten wijzigen in de Europese regelgeving. Zo moest het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 reeds tweemaal worden aangepast (door het samenwerkingsakkoord van 16 oktober 2015 en het samenwerkingsakkoord van 15 december 2020) ten gevolge van een wijziging van het toepassingsgebied in de Europese regelgeving. De beperking tot intra-EER vluchten geldt in de nieuwe Europese regelgeving opnieuw maar voor 3 jaar tot 2026. Daarna zal de ETS-richtlijn opnieuw aangepast worden, en drie jaar later mogelijks opnieuw (waarschijnlijk in artikel 25bis en 28bis). Dus zonder vereenvoudiging van het samenwerkingsakkoord luchtvaart staan we in toekomst elke paar jaar voor een nieuwe tijdrovende wijzigingsprocedure van het samenwerkingsakkoord. Om dit te vermijden zijn aanpassingen of schrappingen in artikel 17 en artikel 20 van het samenwerkingsakkoord nodig, waarin de inleververplichtingen en sancties worden gekoppeld aan het toepassingsgebied van de EU ETS (via de definitie "emissies").

Daarnaast is het huidige samenwerkingsakkoord luchtvaart zeer gedetailleerd. Sommige bepalingen zijn overbodig (reeds bevat door het samenwerkingsakkoord register van 20 januari 2017 of bevatten verplichtingen voor vliegtuigexploitanten, die beter kunnen opgenomen worden in regionale regelgeving omdat zij geen betrekking hebben op de bevoegdheidsverdeling); of worden overbodig omdat zij niet langer van toepassing zijn voor de volgende jaren (alles inzake ton-kilometerdata, aanvraag kosteloze toewijzing, bijzondere reserve). Voorliggende wijziging aan het samenwerkingsakkoord beperkt de inhoud tot bepalingen die de bevoegdheidsverdeling tussen de betrokken entiteiten regelen. De bepalingen inzake bevoegdheidsaspecten blijven onveranderd in de vereenvoudigde tekst.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een artikelsgewijze toelichting verwijzen we naar de als bijlage toegevoegde memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van decreet heeft geen weerslag op de begroting.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 4 december 2023 gaat als bijlage. Het advies stelt dat geen gemotiveerd begrotingsakkoord moet ingewonnen worden.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de human resources, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen en provinciale besturen, voor wat hun personeel, werkingsuitgaven, investeringen en schulden, of ontvangsten betreft.

4. VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring van dit voorontwerp van decreet dient er advies gevraagd te worden aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Miniraad) en vervolgens aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het ontwerp van samenwerkingsakkoord van (...) tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap;
- 2° de minister-president van de Vlaamse Regering, de Vlaamse minister, bevoegd voor het klimaat, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de regionale luchthavens, te gelasten voornoemd samenwerkingsakkoord te ondertekenen;
- 3° de Vlaamse minister, bevoegd voor het klimaat, te gelasten, na de ondertekening, om het samenwerkingsakkoord in te dienen bij de voorzitter van het Vlaams Parlement;
- 4° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van (...) tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap, en de bijhorende memorie van toelichting;
- 5° de Vlaamse minister, bevoegd voor het klimaat,
 - 5.1. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Mineraad;
 - 5.2. te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
 - 5.3. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, op voorwaarde dat de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering goedgekeurde tekst.

De minister-president van de Vlaamse Regering

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

1. (Bijlage 1) ontwerp van samenwerkingsakkoord van (...) tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap
2. (Bijlage 2) voorontwerp van decreet
3. (Bijlage 3) memorie van toelichting
4. (Bijlage 4) advies Inspectie van Financiën